

"אברהם אבינו"

רחוב יצחק הלוי 80 חולון. נוסד בשנת תרצ"ו. על ידי יוסף אבינוני זצ"ל ובניו

ד מנחם אב תשפ"ו. פרשת: דברים. מפטירין: חזון ישעיהו. התפילה במקום חז"א. גיליון 973.

הדלקת נרות: י-ם 19:29 ת"א 19:28 חיפה 19:31 באר שבע 19:28 צאת השבת: י-ם 20:19 ת"א 20:18 חיפה 20:21 באר שבע 20:18.

פרשת דברים

פרשת דברים נקראת תמיד בשבת חזון, השבת שלפני תשעה באב. הפרשה פותחת את נאומו הגדול של משה רבנו אל בני ישראל בערבות מואב, רגע לפני כניסתם לארץ כנען. משה פונה אל הדור השני, הדור שנולד במדבר וירש את הארץ, ומסכם עבורם את תחנות המפתח במסע שלהם, תוך הפקת לקחים רוחניים והיסטוריים.

הפרשה מזכירה רשימה של מקומות גיאוגרפיים שבהם חטאו בני ישראל במדבר, כמו מעשה העגל, המרגלים, והתלונות על המן. רש"י ומפרשים נוספים מסבירים שמה בחר להזכיר את המקומות האלו ברמיזה בלבד ולא לפרט את החטאים ישירות, זאת מתוך כבוד לעם ישראל ומתוך רצון להוכיח אותם בדרכי נועם.

משה מזכיר לעם כיצד התרבו והפכו לעם עצום: ככוכבי השמים לרוב. הוא מתאר את הקושי שהיה לו להנהיג את העם לבדו: איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם, ומזכיר את הקמת מערכת המשפט, מינוי שרי אלפים, שרי מאות ושרי חמישים. משה מדגיש בפני השופטים את החשיבות של משפט צדק, שוויון בפני החוק, ואיסור על העדפת פנים או פחד מבעלי כוח.

חלק מרכזי בפרשה מוקדש לתיאור של חטא המרגלים, אירוע שהתרחש כשלושים ושמונה שנים קודם לכן והיה הסיבה המרכזית לכך שהעם נאלץ לנדוד במדבר ארבעה עשורים. משה מזכיר שיוזמת שליחת המרגלים הגיעה מהעם, מתאר את חזרתם עם פירות הארץ הטובים, אך גם את המילים הקשות שהוציאו על הארץ שגרמו לרפיון ידיים ופחד. כתוצאה מכך, נגזר על אותו הדור למות במדבר, למעט כלב בן יפונה ויהושע בן נון.

משה מתאר את התחנות האחרונות של המסע לעבר ארץ ישראל והמפגש עם העמים השוכנים בגבולותיה: בני עשו, אדום, מואב ועמון. אלו עמים שסמוכים בקשרי משפחה לעם ישראל. ה' מצווה על משה שלא להילחם בהם ולא לקחת מארצם, שכן נחלתם ניתנה להם בזכות.

סיחון מלך חשבון ועוג מלך הבשן, שני מלכים אמוריים חזקים שלא הסכימו לתת לישראל לעבור בארצם. ישראל נלחמו בהם, ניצחו וירשו את שטחיהם בעבר הירדן המזרחי. הפרשה מסתיימת בתיאור חלוקת השטחים שנכבשו מסיחון ועוג לשבטים ראובן, גד וחצי שבט מנשה, שביקשו להתיישב שם בגלל מקניהם הרבים, תוך התחייבות שהגברים יעברו חלוצים לפני המחנה לעזור בכיבוש הארץ המערבית. בסוף הפרשה, משה מחזק את ידיו של יהושע בן נון, ממשיך דרכו, ומבטיח לו שה' יילחם עבורם בכיבוש הארץ, בדיוק כפי שעשה מול מלכי האמורי.

הלכות תשעה באב

לא יאכל בשר בסעודה מפסקת, איסור זה הוא מצד הדין ולא מצד המנהג, ולא ישתה יין. נהגו להחמיר שלא לאכול דגים. תבשיל שנתבשל בו בשר אסור וכן אין לשתות שכר והוא הדין לבירה ושאר משקאות. ויש מתירים לשתות קצת שכר לעיכול למי שהורגל בכך וקשה לו בלא זה.

בסעודה המפסקת אסרו חכמים לאכול שני תבשילים, אפילו בישראל מין אחד בשתי קדרות, אלא שאחד עבה ואחד רך, זה נחשב שני תבשילים ואסור לאכול משניהם בסעודה המפסקת. אם שניהם שווים אלא שהוצרך לבשל בשתי קדרות מפני שבני הבית מרובים, מותר לאכול משניהם. שתי ביצים האחת קשה ואחת רכה, או ביצה שלוקה וביצה מטוגנת, נחשבות לשני תבשילים.

באפייה אפילו כמה מינים, אין לו דין שני תבשילים. מותר לאכול פירות חיים כמה מינים, אבל פירות כבושים דינם כמבושלים ולכן אין לאכול עם התבשיל, מלפפונים או זיתים כבושים. סלט עגבניות ושאר ירקות דינו כפירות חיים ומותר לאכול בסעודה המפסקת. גבינה דינה כפירות חיים ואין עליה תורת תבשיל, אלא אם כן טיגנה או בישלה.

נהגו לישב על גבי קרקע בסעודה המפסקת, וטוב להחמיר שלא לשבת על גבי קרקע ממש, אלא יניח תחתיו שמיט, או שמיכה, וישב עליהם.

לא ישבו שלשה לאכול ביחד, כדי שלא יתחייבו בזימון, אם ישבו ואכלו, יברך כל אחד לעצמו בלי זימון.

ט באב אסור באכילה ושתיה, רחיצה, סיכה, נעילת הסנדל ותשמיש המטה. רחיצה אסורה בתשעה באב בין בחמין בין בצונן, ואפילו להושיט אצבעו במים אסור. בשחרית נוטל ידיו עד סוף קשרי אצבעותיו בלבד ולאחר שניגב ועדיין לחות קצת מעבירים על עיניו. מי שידיה מלוכלכות בטיט ובצואה, מותר לרחוץ להעביר הלכלוך.

כהן שנוטל ידיו לברכת כהנים, נוטל עד סוף הפרק כמו בשאר ימות השנה, שכל שאינו מכווין להנאת רחיצה מותר. היוצא לשירותים נוטל עד קשרי אצבעותיו, אלא אם כן ידיו מלוכלכות שאז נוטל ידיו כדי להעביר הלכלוך.

נשים המבשלות ומדיחות הירקות במים, אף על פי שידיהם נוגעות במים אין לחוש על זה כלל.

נעילת הסנדל אסורה בין לאנשים בין לנשים, ודווקא בנעלים של עור, אבל של בגד ועץ וגומי, מותר.

ט באב אסור לקרות בתורה נביאים וכתובים. וכן אסור לשנות בו במשנה ומדרש וגמרא בהלכות ובאגדות, שנאמר פקודי ה' ישרים משמחי לב. אבל קוראים באיוב ובדברים הרעים שבירמיה, ומדלג פסוקי נחמה שביניהם. וכן מותר ללמוד בספרי מוסר המעוררים לתשובה.

אין לקרוא תהלים בטי' באב, והמיקל בזה יש לו על מה לסמוך, אבל חק לישראל וכו', יש להחמיר שלא לקראם.

הכל חייבים להתענות, אפילו מעוברות ומניקות מתענות ומשלימות בטי' באב. מעוברות ומניקות שיש להן חולי, אפילו אין בו סכנה, אין להם להתענות. אם יש להן חולשה יעשו שאלת חכם. ונכון לעשות שאלת חכם בכל מקרה.

חולה, אפילו אין בו סכנה פטור מלהתענות בטי' באב וחולה שנתרפא ועודנו חלוש ומצטער מאד בתעניתו, מותר לו לאכול, רק שלא יאכל מעדנים. חולה שאינו יכול להתענות אלא אם כן יאכל בלילה, יש אומרים שמותר לו לאכול בלילה ויתחיל לצום עם עמוד השחר והעושה כן יש לו על מה לסמוך. זקנים תשושי כח שהתענית צער גדול להם, והרופא אומר שמזיק להם התענית, מותר להם לאכול.

יולדת או חולה האוכלים בתשעה באב, אין צריכים לאכול פחות מכשיעור, כמו ביום הכפורים, אלא יאכלו כרגיל.

מינקת צריכה להתענות אף אם היא מניקה בפועל. אם התינוק חולה והרופא אומר שתענית יגרום לילד נזק, מותר לה לאכול בשביל התינוק. אם יש חשש שעל ידי התענית יופסק החלב, יש לה לאכול שלא יחסר חלב האם מן הולד.

ילדים פטורים מלהתענות כל שאינם בני מצוה, ואין בזה חינוך, שאנו מאמינים בביאת המשיח.

יולדת תוך שלשים יום ללידה, פטורה מלהתענות בתשעה באב, ותאכל מיד בבוקר. מכל מקום ראוי שהיולדת תוך שלשים יום לא תאכל להתענג, אלא כדי קיום.

חולה או מעוברות ומניקות הסועדים בתשעה באב, וכן כל שאר הפטורים מתענית תשעה באב, אין להם לומר נחם בברכת המזון, שלא נתקן לאומרו אלא בתפלה.

חולה שיש בו סכנה האוכל בתשעה באב, צריך ליטול ידיו כל פרק היד עד הזרוע, ויברך על הנטילה.

אין שאלת שלום בתשעה באב, ועם הארץ שאינו יודע, והקדים לו שלום מותר להשיב בשפה רפה ובכבוד ראש.

אין לטייל ברחוב ב'ט' באב, פן יבוא לידי שחוק וקלות ראש. מקום שנהגו לעשות מלאכה ב'ט' באב, עושים. ומקום שנהגו שלא לעשות מלאכה, אין עושים ומנהג ישראל שלא לעשות מלאכה בתשעה באב. וכל העושה מלאכה שלא בהיתר בתשעה באב אינו רואה סימן ברכה מאותה מלאכה. אם הוא עני שאין לו מה לאכול לערב, מותר לו לעשות מלאכה בצנעה בתשעה באב, ולא יתפרנס מן הצדקה.

מותר למכור מצרכי מזון וירקות במשך כל היום, אבל שאר פרקמטיא יש להחמיר ויש מתירין לאחר חצות.

מלאכת דבר האבד מותר כדרך שהתירו בחול המועד.

הבגד היקר של הבן האהוב

בליל ט' באב, ישב רבי לוי יצחק מברדיטשוב על הרצפה בבית המדרש. סביבו ישבו החסידים, ראשיהם שפופים והם קראו את מגילת איכה בבכי תמרורים. הרבי, בניגוד לשאר השנים שבהן דמעותיו זרמו כמים, ישב שקט, עיניו עצומות ומחשבותיו נראו כמפלגות לעולמות עליונים. כשסיימו את הקינות, ניגש אליו אחד מחסידיו הקרובים ושאל ביראת כבוד: רבי, בכל שנה בלילה הזה לבך נשבר לרסיסים. מדוע השנה פניך קורנות ושקמות כל כך? פתח רבי לוי יצחק את עיניו חייך חיוך של נחמה וביקש מהחסידים להתאסף סביבו. אספר לכם משל, אמר הרבי. היה מלך גדול ועשיר, שהיה לו בן יחיד ואהוב. המלך, רצה לשמח את בנו, הזמין את החייטים הטובים ביותר בממלכה וציווה עליהם לתפור עבור הבן לבוש מפואר, רקום בחושי זהב ומשובץ באבנים טובות. בגד שאין שני לו בכל העולם. הבן שמח מאוד בבגד החדש, אך מכיוון שהיה צעיר ופוחז, לא נזהר בלבושו. הוא יצא לשחק בחצר, טיפס על עצים, התגלגל בעפר ותוך ימים ספורים נקרע הבגד היקר והפך לסמרטוטים. המלך, ברחמיו, לא כעס. הוא קרא שוב לחייטים, שילם מממונו והם תפרו לבן בגד שני, יפה ומפואר בדיוק כמו הראשון. אך אביו, הבן לא למד את הלקח. שוב התרשל ולא שמר וגם הבגד השני נקרע והושחת כליל. מה עשה המלך? הוא ציווה על החייטים לתפור בגד שלישי, מפואר ועשיר מכולם. אלא שהפעם, המלך לא נתן את הבגד לבנו. המלך לקח את הבגד השלישי ותלה אותו בארון זכוכית נעול בארמון. מדי פעם, בימים מיוחדים, היה קורא לבנו, מראה לו את הבגד המרהיב ואומר לו: ראה בני, זהו הבגד שלך. ברגע שתלמד להתנהג כראוי, ברגע שתבין את ערכו ותשתנה, מיד אפתח

את הארון ואלביש אותך בו. הבן היה מביט בבגד ולבו היה מתמלא געגועים ורטט, והוא היה מנסה בכל כוחו לשפר את מעשיו כדי לזכות סוף סוף ללבוש אותו. סקר רבי לוי יצחק את פני חסידיו ואמר: בית המקדש הראשון והבית השני היו שני הבגדים הראשונים שהשם יתברך נתן לנו, אבל אנהנו לא שמרנו עליהם והם נחרבו. כעת, הקדוש ברוך הוא כבר בנה עבורנו את בית המקדש השלישי, הוא עומד מוכן ומפואר בשמיים. בכל שנה, בליל ט' באב, השם יתברך מוריד את הווילונות ומראה לכל נשמה ונשמה מישראל את הבית השלישי במלוא תפארתו. הבכי שלנו הלילה הוא לא רק על מה שאבד בעבר, סיכם הרבי בעיניים נוצצות, הוא בכי של געגוע למה שקיים ומוכן עבורנו, מחכה שנשתנה, שנרבה אהבת חינוס ונחיה ראויים לקבל אותו. השנה, כשעצמתי את עיני, זכיתי לראות את הבגד השלישי של עם ישראל והוא קרוב מתמיד.

הידעת?

למרות שמדובר ביום העצוב ביותר בשנה, במגילת איכה הוא מכונה מועד (חג): קרא עלי מועד לשבור בַחוּרִי. בגלל הגדרה זו, אין אומרים תחנון במהלך התפילות ביום זה. לפי הקבלה, בתשעה באב עתיד להיוולד המשיח, ובעתיד לבוא יהפוך יום זה ליום משתה, שמחה וחג לאומי.

זמני התפילות

18:45	תפילת מנחה ערב שבת קודש פרשת דברים
21:30	שיעור לנשים בהנחיית הרבנית נופר
07:00	תפילת שחרית של שבת קודש
13:00	שיעור תהילים לבנות בהנחיית הרבנית נופר
14:00	שיעור תהילים לבנים בהנחיית הרבנית נופר
16:45	שיעור על הזוהר הקדוש עם חכם משה שושן
17:45	שיעור עם חכם עזרא עייני
18:45	תפילת מנחה של שבת קודש
לימוד וסעודה לע"נ נחמה עיני בת עזיזה ז"ל ולעילוי נשמת אמנון כהן בן מיכל ואהרון ז"ל	
20:05	תפילת ערבית של מוצאי שבת קודש
06:30	תפילת שחרית בימי חול (הודו)
18:00	תפילת מנחה בימי חול
לאחר תפילת מנחה דבר תורה מפי יצחק שלום כהן	
יום שלישי אזכרה ותפילת מנחה נוספת (שנייה) לעילוי נשמת פנינה יוספי בת צלהב ז"ל במלאות שלושים יום לפקודתה	
19:30	תפילת מנחה יום רביעי ערב תשעה באב
08:00	תפילת שחרית יום חמישי, תשעה באב
19:15	תפילת מנחה יום חמישי, תשעה באב

מוקדש לעילוי נשמת

פנינה יוספי בת צלהב ז"ל

במלאות שלושים יום לפקודתה

אחי היקר אמנון כהן בן מיכל ואהרון ז"ל

נפ' ד' מנחם אב תשפב

רחמים בן מלך ז"ל במלאות שנים עשר חודש לפקודתו רחמים מסיקה בן ג'וליה ז"ל נפ' ט' באב תש"ל נחמה עיני בת עזיזה ז"ל נפ' ט' באב תשפ"א יוסף כלימיאן בן מזל ומנשה ז"ל נפ' כה אב תשפה

ליקט וערך עבד ה' יצחק שלום כהן

דוא"ל: ytzcak@gmail.com